

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Expenditur casus relatus in Authentica, Sacramenta puberum. Cod. Si
aduersus venditionem. §. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

terea si verus esset hic modus dicendi Suarez Lessij & Rebelli, ex illo sequitur manifestè, minorem contrahentem sine auctoritate tutoris, & promittentem stare contractui, manere obligatum in conscientia, ac si iurasset, quod certè in iudicio non admittitur, vitio derogans efficaciam legum, hos contractus annullantium, & necessitatem Iuramenti ad illorum firmitatem. Maneat ergo certum ut Iuramentum possit contractus nullos firmare, debere prius contractuum vitium purgare. Quod Pontifex facit in illis duobus generibus contractuum, quia frequentiora sunt.

Secundam partem nostræ sententiæ nempe nullum alium contractum ipso iure nullum præter alienationem dotis & renunciationem legitimæ firmari Iuramento. Sic probo: Quia de nullo alio habemus in iure Pontificio fundamentum ad asserendum voluisse Pontificem illius vitium purgare. Sed discurremus per alios contractus, ut clarè veritas doctrinæ constet. In primis omnes Doctores admittunt contractus irritos ob bonum commune Iuramento non confirmari. Quia est Iuramentum de materia iniqua contra commune bonum, & recto Republicæ regimini. Confunduntur tamen maximè in explicando qui sunt isti contractus, qui ob bonum commune annullantur: Nam quod dixit Sanchez lib. 3. in Decal. c. 9. de n. 3. 1. & sequentibus & lib. 1. de sponsalibus disp. 32. num. 8. Quem Doctores communiter sequuntur, contractum ob bonum commune principaliter prohiberi, & annullari: quoties disponit de materia ad bonum commune principaliter pertinet, & annullari tamen ob bonum priuatum; quando disponit de materia priuatum; probare non possum. Nam lex disponens, ne nouitius ante duos menses proximo professioni renunciationem faciat, alioquin irrita sit, & ne clericus ad titulum beneficii sacris initiatus illud renunciet, quin mentionem faciat, se ad illius titulum fuisse ordinatum, disponit de materia priuatum, quæ per se spectata parum intererat Republicæ in vno vel altero ciue esse. At quia religioni maxime interest liber nouitij ingressus, & statui Ecclesiastico ne clerici mendicare cogantur; ea de causa lex disponens de supradictis renunciationibus etiam disponat de materia priuatum, commune bonum respicit, & Iuramento confirmari non potest. Præterea in testamento quo instituit hæredem, & bona sua relinquit, disponit de rebus non communibus, sed specialibus. Et tamen si illud testamentum nullum sit ob defectum testium, alteriusve solemnitatis à iure requisitæ; nequaquam firmare Iuramento poteris. Ergo signum est, leges annullantes hos contractus priuatum materiam respicientes, bonum commune respicere. Illi ergo contractus ob commune bonum annullantur, qui annullantur ex defectu formæ, & solemnitatis à iure requisitæ, ut tradit Gabriel Valquez de testamentis cap. 3. dub. 2. num. 30. quem sequitur Balthus Legion. lib. 12. de sponsalibus cap. 8. num. 54. Nam cum illa solemnitas non præscribitur ob hunc, vel illum contractum in particulari, sed omnibus communis sit, & Rei publicæ conueniat modum in contractibus præscribere; ea de causa defectus in solemnitate bono communi præiudicat. Ergo nullitas ex illa proueniens auctoritate priuata tolli nullatenus potest; ac proinde neque talis contractus Iuramento firmari. Si verò contractus nulli sint ob priuatum bonum ipsorum contrahentium, maior est difficultas, quomodo non possit Iuramentum purgari eorum nullitas? Sed adhuc dicendum est, id fieri non posse. Nam cum Iuramentum ex se, & natura sua hanc vim non habeat, sed ex iuris dispositione, & ex dispositione iuris civilis non admittatur Iuramentum, ad firmandos nullos contractus, lege non dubium Cod. de legibus, ex dispositione autem Iuris Pontificij solum pro alienatione rerum dotalium, & renunciatione hæreditatis paternæ inueniatur admissum, efficitur sane, reliquos alios contractus nullos persistere, & iuramentum illos efficiens, nullam per se obligationem habere.

5. Ex his infertur, minoris alienationem rei immobilis absque iudicis decreto, & mobilis absque auctoritate tutoris Iuramento non firmari; neque testamentum; neque institutionem hæredis; neque donationem inter virum & uxorem, neque donationem ultra quingentos solidos, sine insinuatione; neque donationem omnium bonorum etiam presentium; neque renunciationem sub Iuramento de alimentis debitis, & alia huiusmodi. Quia omnium horum contractuum obligationes sunt Iure Ciuili nullæ, neque inueniuntur Iure Canonico reuocantur, ut capaces sint firmitatis à Iuramento prouenientis.

Verum, quia communis sententia Iuramento concedit vim confirmandi contractus; placet ea communi sententia supposita aliquos casus examinare, in quibus dubium est inter Doctores an Iuramento confirmentur.

§. IV.

Expenditur casus relatus in Authentica, Sacramenta pubertum, Cod. si aduersus venditionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuitur littera textus.
- 2 Loquitur textus de contractu minoris super res, quarum dominum & fructum habes.
- 3 An loquatur de contractu valido, an etiam de invalido, et firmant plures de viroque.
- 4 Probabilis est de solo valido, sed rescindibili.
- 5 Extendatur ne Authent. ad donationem aliosque contractus gratiosos; vtrius est extremi.
- 6 Non excluditur minor iurans contractum absolute à beneficio restitutionis concessio in leg. 2. Codice si aduersus venditionem.
- 7 Non est necesse minorem certiorari de nullitate contractus, nec de beneficio restitutionis, tamen si alij contrahant.
- 8 Necessaria est pubertas in minore, ut contractum firmet, nec sufficit esse proximum pubertati.
- 9 An Iuramentum minoris proximi pubertatis obligationem inducat.

1. Littera huius Authenticæ breuiter & dilucidè casum præscribit. Inquit enim textus, Sacramenta pubertum sponte facta super contractibus rerum suarum non retractandis, inuoluntariè custodiantur. Puberes vocat textus minores viginti quinque annis, sed maiores quatuordecim, si masculi sint; si femine maiores duodecim, hi enim si iurent contractum rerum suarum non retractare inuoluntariè obsequate debeat.

2. Primum ergo est dubium de quo contractu textus loquitur? Clarum est loqui de contractu rerum suarum, id est illarum rerum quarum dominium, & fructum, & administrationem habent minores; non verò illarum rerum, quarum fructus est apud Patrem, vel alium tertium, ut bene notauit alius relatus Gutier. Authent. Sacramenta pubertum n. 33.

3. Sed an constitutio loquatur tantum de contractu valido, & rescindibili ob defectum minoris ætatis, non est leuis controversia. Communis sententia negat de solo illo contractu loqui, sed affirmat decisionem extendi ad contractus nullos; eo quod sint celebrati absque auctoritate tutoris, vel iudicis. Sic Gregorius Lopez leg. 6. verbo maior tit. 19. parit. 6. Gutierrez Authent. Sacramenta pubertum à num. 8. vsque ad 14. & à numer. 13. vsque ad 31. & numer. 103. vsque 106. Antohias Gomez tom. 2. variorum cap. 14. num. 18. Molina lib. 2. de primogenitis cap. 2. num. 28. Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 12. num. 12. in medio & alij plures apud ipsos. Mouentur primo: quia dicta Authentica loquitur generaliter & distinctè de contractibus minorum. Secundo, quia debet addere aliquid nouum legi primæ Cod. si aduersus venditionem. Cum leges non multiplicentur nisi in præiudicium dubiarum declarationum, vel in noui iuris constitutionem, leg. quod habeo, ff. de Carboniano edito. At si dicta Authent. non extenditur ad contractus factos sine iudicis vel curatoris auctoritate, nihil superaddit legi primæ Cod. eodem tit. cum ibi clarè & manifestè decessum sit, minorum alienationem facturam cum decreto Prætoris, & iuramentum de cetero nullam fiduciam controuersam, non posse aduersus suum Iuramentum venire.

4. Nihilominus credo probabilis virtute supradictæ constitutionis solum firmari contractum minoris validum, nempe celebratum auctoritate prætoris si fuerit de rebus immobilibus; & auctoritate curatoris, si de mobilibus. Sic tenent Dornellus lib. 2. c. 13. Burgos Depaz leg. 1. Tauri num. 288. Balthus Legionensis lib. 11. de sponsalibus cap. 8. num. 55. & alij plures relati à Sanchez lib. 3. sum. cap. 12. num. 8. fuit. Mouet tamen ne correctionem legum sine viginti fundamentum admittam; quæ certe admittenda erant, si Iuramentum firmaret contractus alioquin nullos ipso iure. Tum quia ipsa constitutio clarè denotat, loqui de contractibus validis, Nam verbum non retractandis, & non tantum nullitatis declaratione. Neque obstant in contractum adducta. Ad primum negamus, non ita generaliter loqui, quin ex ipsis verbis constet loqui de contractibus validis. Ad secundum fatemur, hanc constitutionem aliquid noui addere legi primæ Cod. si aduersus venditionem. Nam lex prima antiqui Codicis solum loquebatur de alienatione rerum immobilium. At hæc constitutio loquitur de quacunque alienatione minoris siue immobilium, siue mobilium.

5. Secundo

Secundo dubitatur: an extendatur vis Iuramenti concessa in supradicta Authentica ad contractum donationis. Et videatur extendi non posse: quia minores prohibiti sunt donare, eorumque donationes ipsalida sunt. *Textus in leg. fin. veri. cum autem Cod. si maior factus alienationem factam sine decreto ratam habuerit.* Sed Iuramentum illius Authentice non firmat contractum nullum, sed validum, ut nuper diximus. Ergo confirmat donationem. Ceterum verius censo, hunc contractum donationis iuramento firmari. Tum quia hic contractus donationis non est absolute inualidus, sed validus; esto possit beneficio restitutionis rescindi, si absque legitima causa inueniatur factus. Ut docuit Lessius lib. 2. c. 18. dub. 1. num. 81. Tum quia donatio est tacita bonorum renunciatio, quæ in cap. *quamvis pactum de pactis in 6.* Iuramento firmatur. Sic tenet plures referens Gutier. in Authentica *Sacramenta puberum* n. 118. & segg. Sanchez lib. 6. de matrimonio *disput. 38. num. 13.* Molina Iesuita *disp. 579. num. 32.*

6. Tertio dubitatur an excludatur minor iurans contractum à beneficio restitutionis concessio in lege 2. *Cod. si aduersus venditionem?* Breuiter respondeo, si simpliciter iurauit contractum, nequaquam excludi. Nam ob Iuramentum simpliciter factum vitium minoris tantum suppletur. Quocirca ut minor excludi possit à rescissione contractus ob lesionem ultra dimidium; hanc etiam rescissionem expresse excipere debet. Sic aliis relatis Gutier. Authent. *Sacramenta puberum* numero 86. & frequentibus Antonius Gomez tom. 2. *variatarum* cap. 14. numero 20. Gregorius Lopez *leg. 6. tit. 19. partica 6.* Gloss. *por rason de menor edad* Couarr. de pactis 3. p. 5. 4. numero 6. Molina *tract. 2. de iustitia disput. 579. num. 26.* Infrascripta autem læsa ratio vel nunquam censetur excepta, nisi per Iuramentum excipiatur: quia subintelligitur dolo facta. Sic Couarr. Anton. Gomez Gregor. Lopez *suprà.* & Gutier. *num. 92.*

7. Quarto dubitatur: an debeat minor certiorari de nullitate contractus, quem firmat, & de beneficio restitutionis; quod Iuramento renunciat?

Aliqui non contemnendi Doctores quos refert & sequitur Matienço *lege 1. titul. 11.* Gloss. 8. numero 52. & *leg. 9. tit. 3.* Gloss. 1. numero 5. Censent necessarium esse. Mouentur: quia nemo censetur remittere ius, quod ignorat; & quia iuramentum non extenditur ad incognita. Sed oppositum verius existimo cum Couarr. 2. p. 5. 1. num. 4. Anton. Gomez tom. 2. cap. 14. num. 18. *vers. 5.* extendit Gregor. Lopez *leg. 6. titul. 19. partica 6.* in Gloss. curasse Gutier. Authent. *Sacramenta puberum* num. 114. & segg. Molina Iesuita *tract. 2. de iustitia disput. 579. num. 25.* Sanch. lib. 3. *summ. cap. 12. num. 29. fine.* Moueor ea consideratione; quia firmitas huius contractus, & denegatio restitutionis non tam oritur ex voluntate iurantis; quam ex dispositione iuris ob iuramentum præstitum. Sed ut ius hanc firmitatem contractibus concedat, solum petit, quod minor iuret, contractum non contrauenire. Eo namque ipso decernit inuolubiliter contractum esse obseruandum. Ergo nulla specialis notitia nullitatis contractus, & beneficii restitutionis necessaria erat. Et confirmo ex *leg. si duo patroni §. idem Iulian. & in §. si quis iurauerit ff. de iureiurando* ubi iuramentum alicuius facti extenditur ad omne ius resiliens ex facto. Sed ex contractu iurato resiliat, (iure sic disponente) quod iurans gaudere non possit beneficio restitutionis. Ergo quamuis illius beneficii notitia non habeat, asserendum est priuatum esse. Adde; eo ipso quo minor iurat contractum, cognoscit ob minorem ætatem contractum illum infirmum esse. Alias inutiliter, & frustra nec iuraret, si secluso Iuramento haberet contractus firmitatem. Et per hæc fit responso ad contrarium fundamentum.

8. Quinto dubitatur: an necessaria sit pubertas in minore ut contractum firmet? Negant plures grauesque Doctores censentes sufficere quod sit pubertati proximus. Sic Gregorius Lopez *leg. 6. tit. 19. partica 6.* verbo *maior.* Gutierrez Authent. *Sacramenta puberum* numero 117. Antonius Gabriel tom. 2. communium opinionum lib. 19. *quæst. 34.* Molina Iesuita tom. 3. de iustitia *tract. 2. disput. 579. num. 26.* & alij relati à Sanchez lib. 6. de matrimonio *disputat. 38. numero 15.* & lib. 3. in *Decalogum.* cap. 12. num. 27. Ducuntur argumento ducto ab sponsalibus, quibus non accedit Iuramentum firma sunt, & in quibus malitia supplet ætatem. Ceterum verius est, desiderari pubertatem, ut contractus firmetur. Sic docent Fachineus lib. 3. *controuersarum* cap. 10. Sanchez *loci allegati.* Et inueniri apud ipsos. Ratio ea est præcipua: quia denegare in contractibus beneficium restitutionis minoris, & Iuramenti relaxationem, est rigor maximus, qui non debet admitti absque manifesto textu, & ratione. At nullus est textus qui talem rigorem contractibus impuberum imponat; imò expresse omnes textus tam ex iure ciuili, quam ex nostro regno puberum irationem faciunt. Ergo contractibus impuberum hoc beneficium restitutionis denegandum non est. Quod adeo verum est, ut etiam impubes iuret non reuocaturum

Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars 111.

contractum, quem pubes factus iniecit, non censetur obinde hoc beneficium restitutionis sibi denegari, quia absolute non iurat post pubertatem, & ita tenet Gregorius Lopez *suprà.* & Sanchez illo cap. 12. num. 28. Secus verò dicunt, & bene, si pubes factus iuraret contractum ante pubertatem irritum. Quia iam post pubertatem apponit Iuramentum, ratione cuius infirmitatem contractibus concedit. Neque aduersus hanc doctrinam procedit *Textus in cap. ex litteris, et leg. de sponsalibus.* Nam in sponsalibus non tam ætas quam intellectus spectatur; iusque ipsum disponit, malitia ætatem suppleri. Quod in minorum contractibus dispositum non inuenitur.

9. An verò hoc Iuramentum licet non confirmet contractum, obligationem in conscientia inducit? Pendet ex illa questione; an contractus impuberis obligationem naturalem pariat? Nam si vera est illa sententia, quæ affirmat (iure sic disponente) hos contractus omni obligatione carere; esseque omnino nullos; probabilius censo, Iuramentum non obligare. Quia nullus est textus, ex quo colligatur horum contractuum vitium nullitatis purgari. Quod est necessarium, ut Iuramentum illis appositum validum sit, & obligatorum. At si huiusmodi contractus validi sint in fauorem impuberis. Iuramentum illos firmans obligationem pariet; indigebitque relaxatione; quæ omnino concedenda est; eo solum quo ab impubere sit præstitum. Impubertas enim æquam relaxationis causam præbet, ac metus, ut bene aliis relatis docuit Sanchez lib. 6. de matrimonio *disput. 38. num. 17.*

§. V.

Expenditur easus relatus in capite cum contingat, de Iuramento, & cap. licet mulieres eodem tit. in 6.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuitur littera textus.
- 2 Præmittitur, quid de alienatione fundi dotalis iure ciuili, vel canonico statutum sit.
- 3 Examinatur an decisio huius textus extendatur ad fideiussionem? Proponitur communis sententia.
- 4 Quid sententiam sit.

1. Innocentius tertius videns aliquas mulieres constante matrimonio alienationem rerum dotalium consentire Iuramento præstito de non contraueniendo; postea verò successu temporis soluto matrimonio alienationem velle rescindere, vitio contra leges factam, decreuit; ne via periculis aperiretur, tale Iuramentum sine vi & dolo præstitum seruari debere, quam decisionem Bonifacius VIII. in cap. *licet mulieres, de iureiurando in 6.* confirmauit, mandans Episcopis aliisque Ecclesiasticis iudicibus, ut censuris Ecclesiasticis compellant iudices seculares ad obseruanciam huiusmodi Iuramenti.

2. Pro cuius casus explicatione supponendum est iure ciuili omnem consensum à muliere constante matrimonio præstitum de alienatione rerum dotalium siue mobilium, siue immobilium, quæ æstimatæ non sunt æstimatione, quæ faciat emptionem, nullam esse, *lego Iulia ff. de fundo dotali. & lege vnicæ §. cum lex, C. de rerum uxor. actione.* At Ius Canonicum in reuerentiam Iuramenti hanc nullitatem purgauit, & contractus validos reddidit; ut merito Iuramento firmari possint.

Consensus ergo mulieris in alienatione dotis facta à marito, vel à se facta ex consensu mariti, reuocari nullatenus potest Iuramento firmata; quin Iuramentum (iure sic disponente) excludit. Sic ex supradictis capitibus, cum sic disponat *cap. licet mulieres.* Tradit pleribusque exornat Gutierrez de *Iuramento confirmatorio* toto cap. 1.

3. Sed est dubium; an decisio huius textus extendatur ad fideiussionem; ita ut mulier pro alio intercedens, & Iuramento intercessionem confirmans maneat obligata sitae fideiussioni?

Pro cuius decisione suppono: Mulieribus interdicitam esse fideiussionem, siue susceptionem in se alieni debiti & nullam redditam, nisi fiat in instrumento publico, & coram tribus testibus. Habetur expresse, *leg. antiqua, §. ultimo, Cod. ad Velleianum.* At si facta sit fideiussio, seu alieni debiti susceptio ea solemnitate, valida est, & mulier obligata manet naturaliter, & ciuilitur; elidere tamen potest obligationem ope exceptionis Senatus Consulto Velleiani; nisi conscia huius beneficii illud renouasset expresse. Sic ex communi sententia tradunt Antonius Gomez tom. 2. *variatarum* cap. 13. à num. 15. Gutierrez 1. parte de *Iuramento confirmatorio* c. 2. Greg. Lopez *lege 2. & 3. titulo 12. partica 5.* Molin. Theologus *tract. 2. de iustitia disputat. 540. per totam.* Matienço *lege 9. titulo 3. de iustitia disputat. 540. per totam.*